

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту міжнародних відносин ім. Б.Д. Гаврилишина
Ірина ІВАЩУК

« _____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« _____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій
Святослав ПИТЕЛЬ

« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Управління корпораціями в туризмі»

Ступінь вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма

магістр
24 Сфера обслуговування
242 Туризм і рекреація
«Міжнародний туризм»

Кафедра міжнародних економічних відносин

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції(год)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Екзамен, залік
Денна	1	1	30	15	5	4	96	150	залік, 1
Заочна	1	1	8	4			138	150	залік, 1

Тернопіль – ЗУНУ, 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми « Міжнародний туризм» підготовки магістра галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 242 Туризм і рекреація, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №10 від 23.06.2023р.)

Робочу програму склала д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин Олена СОХАЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 1 від 29 .08.2023

Завідувач кафедри к.е.н., доцент

Оксана ГУГУЛ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 242 «Туризм і рекреація», протокол №1 від 29.08.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
к.е.н., доц.

Оксана ГУГУЛ

Гарант ОПП, к.е.н., доцент

Оксана ГУГУЛ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“Управління корпораціями в туризмі”** Опис дисципліни “Управління
корпораціями в туризмі”

Дисципліна – «Управління корпораціями в туризмі»	Напрямок, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань- 24«Сфера обслуговування»	Вибіркова дисципліна Навч. мова: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 242 «Туризм»	Рік підготовки – 5 Семестр - 2
Кількість змістовних модулів – 3	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції – 30 год. Практичні заняття – 15 год.
Загальна кількість годин – 150 год.		Самост. робота – 96 год. Тренінг – 4 год; Інд. робота - 5 год
		Вид підсумкового контролю – екзамен

Актуальність дисципліни: Масова приватизація, що здійснюється в Україні, трансформувала тисячі великих та середніх туристичних підприємств. У зв’язку з цим важливе значення по підготовці спеціалістів економічного профілю має вивчення студентами курсу —Управління корпораціями в туризмі II.

Мета: Студенти повинні опанувати системою теоретичних знань та отримати практичних навичок сучасного корпоративного управління, формування управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі корпоративного управління, набути умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень при управлінні туристичними підприємствами.

Завдання: вивчення сутності корпоративного управління, поняття корпорацій, специфіки корпоративної власності та управління акціонерним капіталом, зовнішньої сфери корпоративного управління та особливостей формування організаційної структури, повноважень і обов'язків органів управління акціонерних товариств.

Предмет: система корпоративного управління та організаційно – економічний механізм її функціонування на мікро - та макрорівнях, формуванню механізму інтегрованих корпоративних туристичних утворень.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПО ТЕМАХ ЛЕКЦІЙ

з курсу “Управління корпораціями в туризмі”

Змістовий модуль 1. Методичні основи корпоративного управління

ТЕМА 1.

Суть корпоративного управління

Базові поняття корпоративного управління. Сутність поняття „корпорація, „корпоративне управління за вивченням Світового банку „корпоративна культура, система корпоративного управління, корпоративні права. Суб'єкти корпоративного управління: емітенти, інвестори (індивідуальні та інституційні), інфраструктурні учасники, держава. Об'єкти корпоративного управління Трактують поняття „корпорація” законодавством України. Корпоративні господарські товариства. Державне корпоративне управління. Форми державної корпоративної власності. Місце акціонерних компаній в економіці України. Особливості та етапи формування корпоративного управління в Україні. Переваги та недоліки акціонерних товариств. Роль корпоративного управління у забезпеченні координації та контролю конфліктів інтересів зацікавлених осіб. Правові теорії, що визначають суть акціонерних товариств.

ТЕМА 2.

Права та обов'язки акціонерів

Статус, права та обов'язки. Чинне законодавство та статuti акціонерних товариств про права акціонерів. Групи акціонерів та їх участь в управлінні акціонерним товариством. Контрольний пакет акцій та контроль за їх діяльністю.

Змістовий модуль 2. Організаційні аспекти управління в корпораціях

ТЕМА 3.

Загальні збори акціонерів

Загальні збори акціонерів як вищий орган управління акціонерним товариством. Періодичність скликання зборів. Оформлення та реєстрація довіреностей на право участі та голосування на загальних зборах. Участь неповнолітніх у загальних зборах. Позачергові збори акціонерів. Створення комітетів та комісій з підготовки зборів акціонерів. Визначення порядку денного загальних зборів. Повідомлення акціонерів. Внесення акціонерами пропозицій до порядку денного. Внесення змін до порядку денного. Виготовлення необхідних бланків документів та підготовка приміщення для проведення загальних зборів. Визначення кворуму. Порядок голосування та підрахунку голосів Відображення ходу проведення зборів та їхніх результатів у протоколі.

ТЕМА 4.

Відкриті і закриті акціонерні товариства. Суть та види Особливості виникнення акціонерних товариств. Суть та види

акціонерних товариств. Управління процесом створенням ВАТ та ЗАТ. Випуск цінних паперів: відкрита підписка та розповсюдження акцій. Установчі збори, статут АТ. Внесення змін та доповнень до статуту. Основні цілі створення акціонерних товариств та роль корпоративного управління у їхньому досягненні. Особливості та етапи формування корпоративного управління в Україні. Переваги та недоліки акціонерних товариств.

ТЕМА 5.

Управління корпоративним капіталом.

Правові питання корпоративного фінансування. Економічна роль статутного капіталу. Способи формування статутного капіталу. Особливості розміщення цінних паперів, організація, інформування інвесторів. Цінні папери АТ. Перехід прав власності. Реєстр акціонерів. Формування фінансових ресурсів АТ. Переваги та недоліки випуску акцій та облігацій. Прибуток та його розподіл. Дивідендна політика.

ТЕМА 6.

Організаційні засади корпоративного управління.

Система управління АТ. Структура управління АТ. Загальні збори акціонерів. Річні, позачергові збори. Порядок підготовки зборів акціонерів та їх проведення. Компетенція загальних зборів. Функції та повноваження Спостережної (наглядової) ради. Обрання членів Спостережної (наглядової) ради. Прийняття рішень. Обов'язки та права членів спостережної (наглядової) ради. Оплата праці; гарантії та компенсації. Функції та

компетенції членів правління. Підбір, обрання, склад та повноваження членів правління. Трудові угоди з членами правління. Порядок роботи правління. Відповідальність членів правління. Ревізійна комісія : повноваження, склад, обрання членів РК. Порядок роботи РК. Аудит в акціонерному товаристві.

Змістовий модуль 3. Управління фінансами корпорацій

ТЕМА 7.

Управління фінансами акціонерних товариств.

Формування акціонерного капіталу. Зміни в акціонерному капіталі. Облік статутного капіталу: світовий досвід та практика України. Облік капіталу, що знаходиться в обігу. Зарезервовані та викуплені акції. Додатковий капітал. Нерозподілений прибуток. Емісійний дохід. Конверсійні цінні папери. Додаткові емісії акції та облигацій. Фінансовий менеджмент акціонерних товариств.

ТЕМА 8.

Особливості фінансування та інвестування в акціонерних товариствах.

Шляхи залучення фінансових ресурсів у акціонерних товариствах. Альтернативи випуску акцій та облигаційних позик. Банківське кредитування акціонерних товариств. Управління інвестиційними проектами в акціонерних товариствах. Зв'язок фінансових та інвестиційних рішень, особливості їх прийняття у акціонерних товариствах.

ТЕМА 9.

Злиття, поглинання та банкрутство корпорацій.

Аналіз економічних вигод та витрат при злитті корпорацій. Мотиви злиттів та поглинань, механізми та тактика. Викуп корпорацій за рахунок позичених коштів.

Визнання банкрутства. Санація. Ініціювання та процедура банкрутства. Ліквідація АТ.

ТЕМА 10.

Конфлікт інтересів та конфіденційна інформація.

Суть конфліктів у корпоративних відносинах. Види інформації, розкриття інформації. Конфіденційна інформація та її використання у корпораціях. Оцінка емітента цінних паперів. Аналіз зовнішньої та внутрішньої інформації акціонерних товариств. Система розкриття інформації про діяльність акціонерних товариств.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Управління корпораціями в туризмі»

	<i>Кількість годин</i>			
	Лекції	Практич-ні	СРС	ІРС
Модуль I. Методичні основи корпоративного управління				
Тема 1. Суть корпоративного управління	2	1	12	
Тема 2. Права та обов'язки акціонерів	2	-	12	
Модуль II. Організаційні аспекти управління в корпораціях				
Тема 3. Загальні збори акціонерів	2	1	12	
Тема 4. Відкриті і закриті акціонерні товариства. Суть та види	4	1	12	
Тема 5. Управління корпоративним капіталом.	4	1	12	
Тема 6. Організаційні засади корпоративного управління.	2	1	12	
Модуль III. Управління фінансами корпорацій				
Тема 7. Управління фінансами акціонерних товариств.	4	1	12	
Тема 8. Особливості фінансування та інвестування в акціонерних товариствах.	2	4	12	
Тема 9. Злиття, поглинання та банкрутство корпорацій.	4	1	15	
Тема 10. Конфлікт інтересів та конфіденційна інформація.	4	2	15	
РАЗОМ:	30	15	100	5

5. Зміст програм по темах семінарських (практичних) зайняти з курсу «Управління корпораціями в туризмі»

Практичні заняття

Ситуаційна вправа №1

Перевибори голови Правління ВАТ

Інформація про акціонерне товариство

ВАТ створене в процесі приватизації на базі виробничого орендного підприємства і зареєстровано в березні 2003 р.

Основна спеціалізація підприємства — здійснення електромонтажних робіт для підприємств і житлового сектора, монтаж вуличних ліхтарів і устаткування освітлення, прокладка кабельних ліній для житлових будинків, монтаж трансформаторних підстанцій для підприємств і житлового сектора.

Структура акціонерного капіталу (на момент розгляду ситуації):
/ загальна кількість акціонерів ВАТ — 130 чол. Акції розподілені таким

чином:

- / 4116 акцій (2%) — в державній власності. Управління здійснює Регіональне відділення Фонду державного майна (ФГМ) в області;
- / 76 148 акцій (37%) — у власності працівників ВАТ;
- / 125 541 акцію (61%) - у власності фізичних осіб, жителів України;
- / акціонери, що володіють більше 5% статутного фонду ВАТ, відсутні;
- / у власності голови ВАТ знаходиться 2850 акцій (1,4%).

Ситуація 1. Конфлікт

З моменту створення акціонерного суспільства в березні 2003 р. і до проведення перших загальних зборів акціонерів головою Правління був колишній директор державного підприємства. Після трансформації державного підприємства у ВАТ голова Правління, на думку інших членів Правління, незадовільно виконав обов'язки по управлінню підприємством. Після виконання плану приватизації в березні 2004 р. були скликані перші загальні збори, на яких акціонери зробили спробу переобрати голову Правління. Проте голова Правління зміг скласти голоси більшості акціонерів на свою сторону, внаслідок чого його вибрали ще на один термін.

На цих ж зборах з метою захисту власних прав акціонери ВАТ вибрали Наглядову раду, не дивлячись на те що цей орган не був передбачений таким, що існував тоді Статутом ВАТ. При проведенні загальних зборів акціонерів зміни в Статут не вносилися.

Членами Наглядової ради були вибрані працівники підприємства, ця рада формально почала контролювати роботу виконавського органу і голови Правління.

Після перших зборів акціонерів в березні 2004 р. конфлікт між головою і членами Правління посилювався. Частково із-за цього конфлікту збори акціонерів в 2005 р. зібрати не вдалося.

На початку 2006р. група акціонерів на чолі із заступником голови Правління консолідувала пакет майже 12% голосів і ініціювала проведення позачергових загальних зборів. Одним з питань, внесених в порядок обговорення, була оцінка дій голови Правління і його перевибори.

Правління, одержавши вимоги акціонерів, затвердило рішення про скликання позачергових зборів з прийнятим порядком обговорення. На момент затвердження цього рішення в акціонерному суспільстві з необхідних внутрішніх документів був тільки Статут, затверджений наказом ФГМ в 1996 р. при створенні ВАТ.

Внутрішні положення (про посадовці, про Наглядову раду, про ревізійну комісію) загальними зборами акціонерів прийнятий не був. Крім того, в діючий Статут не були внесені зміни в законодавстві України про господарські суспільства.

За два з половиною тижні до проведення загальних зборів голова Правління унаслідок хвороби був госпіталізований. Для обговорення виконання заходів щодо підготовки загальних зборів проведено збори Наглядової ради. На цьому засіданні заступник голови Правління по виробництву був призначений виконуючим обов'язки голови Правління до моменту його одужання.

Питання до ситуації 1

1. Якими, на вашу думку, повинні бути дії акціонерів, якщо голова Правління незадовільно виконує посадові обов'язки і знаходиться в конфлікті з посадовими обличчями органів управління?

2. Чи був, на ваш погляд, легітимним вибраний на зборах 2005 р. Наглядова рада суспільства?

3. Яким, на ваш погляд, був термін повноважень голови Правління після проведення перших загальних зборів акціонерів?

4. Чи правильно був призначений виконуючий обов'язки голови Правління? Як би ви призначали виконуючого обов'язки?

6. Завдання для СРС «Управління корпораціями в туризмі»

1. Базові поняття корпоративного управління.
2. Система корпоративного управління.
3. Суть, принципи та механізми корпоративного управління
4. Корпоративний сектор економіки України
5. Акціонерні товариства, їх види та особливості діяльності
6. Корпоративні права.
7. Суб'єкти корпоративного управління: емітенти, інвестори (індивідуальні та інституційні), інфраструктурні учасники, держава.
8. Об'єкти корпоративного управління.
9. Корпоративні господарські товариства.
10. Державне корпоративне управління.
11. Форми державної корпоративної власності.
12. Власники корпоративних прав та професійні менеджери.
13. Зовнішні та внутрішні структурні елементи корпоративного управління.
14. Державні органи загальної компетенції та громадські організації у системі корпоративних стосунків.
15. Особливості створення АТ в Україні
16. Громадські організації, засоби масової інформації.
17. Елементи внутрішньої структури корпоративного управління.
18. Три моделі корпоративних відносин.
19. Інсайдерська та аутсайдерська системи корпоративного управління.
20. Англо-американська модель у корпоративному управлінні.
21. Японська модель у корпоративному управлінні.
22. Німецька модель у корпоративному управлінні.
23. Особливості моделі корпоративного управління, що формується в Україні
24. Статут і внутрішні положення АТ України
25. Органи управління АТ, їх роль у корпоративному управлінні
26. Основні права акціонерів.
27. Вищий орган корпорацій - загальні збори акціонерів.
28. Періодичність скликання зборів. Підготовка та скликання зборів.
29. Оформлення та реєстрація довіреностей на право участі та голосування на загальних зборах. Участь неповнолітніх у загальних зборах.
30. Основні принципи корпоративного управління.
31. Види та структура акціонерів
32. Система захисту прав акціонерів.
33. Розкриття інформації АТ.
34. Стратегічне керівництво АТ з боку Спостережної (Наглядової) Ради.
35. Основні закони України, що регулюють корпоративне управління.
36. Особливості виникнення акціонерних товариств.
37. Суть та види акціонерних товариств.
38. Управління створенням ВАТ та ЗАТ.
39. Випуск цінних паперів: відкрита підписка та розповсюдження акцій.
40. Установчі збори, статут АТ.

41. Внесення змін та доповнень до статуту АТ.
42. Правові питання корпоративного фінансування.
43. Економічна роль статутного капіталу.
44. Способи формування статутного капіталу.
45. Особливості розміщення цінних паперів, організація, інформування інвесторів.
46. Цінні папери АТ.
47. Перехід прав власності у корпораціях.
48. Реєстр акціонерів.
49. Формування фінансових ресурсів АТ.
50. Переваги та недоліки випуску акцій та облігацій.
51. Прибуток та його розподіл.
52. Дивідендна політика АТ.
53. Система управління АТ.
54. Структура управління АТ.
55. Загальні збори акціонерів.
56. Річні, позачергові збори.
57. Порядок підготовки зборів акціонерів та їх проведення.
58. Компетенція загальних зборів.
59. Функції та повноваження спостережної (наглядової) ради.
60. Обрання членів Спостережної (наглядової) ради.
61. Прийняття рішень.
62. Обов'язки та права членів Спостережної (наглядової) ради.
63. Оплата праці; гарантії та компенсації.
64. Функції та компетенції членів правління.
65. Підбір, обрання, склад та повноваження членів правління.
66. Трудові угоди з членами правління.
67. Порядок роботи правління.
68. Відповідальність членів правління.
69. Ревізійна комісія : повноваження, склад, обрання членів РК.
70. Порядок роботи РК.
71. Аудит в акціонерному товаристві.
72. Особливості вибору організаційної структури управління АТ.
73. Основні управлінські документи.
74. Контракти з менеджерами.
75. Заохочення і відповідальність менеджерів.
76. Персонал АТ.
77. Підготовка та процедура прийняття важливих стратегічних рішень в АТ.
78. Корпоративні книги.
79. Фінансова документація.
80. Юридична документація.
81. Облік кадрів.
82. Застосування реальних опціонів у корпоративному управлінні.
83. Теорія агентських (непродуктивних адміністративних) витрат.
84. Управління діяльністю АТ.
85. Внутрішній трудовий розпорядок АТ.

86. Ознайомлення з інформацією АТ.
87. Комерційна таємниця та забезпечення прозорості діяльності менеджерів.
88. Форми розподілу прибутку у ВАТ та ЗАТ.
89. Форми оплати праці у ВАТ та ЗАТ.
90. Договірна робота в корпорації.
91. Пенсійні програми.
92. Аналіз економічних вигод та витрат при злитті корпорацій.
93. Мотиви злиттів та поглинань, механізми та тактика.
94. Викуп корпорацій за рахунок позичених коштів.
95. Визнання банкрутства.
96. Санація.
97. Ініціювання та процедура банкрутства. Ліквідація АТ.
98. Суть конфліктів у корпоративних відносинах.
99. Види інформації, розкриття інформації.
100. Конфіденційна інформація та її використання у корпораціях.

7. Комплексне практичне індивідуальне завдання.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «**Управління корпораціями в туризмі**» виконується самостійно кожним студентом на основі сформованого переліку тем рефератів. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування методів корпоративного управління в процесі обґрунтування прийняття господарсько-економічних рішень. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з антикризового управління.

8. Тренінг

Тематика тренінгу: «Управління корпораціями в туризмі»

1. Вибір підприємства
2. Опис підприємства
3. Визначення корпоративної культури підприємства
4. Побудова системи корпоративної культури з використанням новітніх принципів управління
5. Алгоритм послідовних дій використання даної системи у форматі роботи персоналу туристичного підприємства.

9. Методи навчання.

Навчальний процес передбачає проведення лекцій, у тому числі з використанням мультимедіа проектора та інших ТЗН; практичних занять, у тому числі в комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; самостійну роботу студентів з виконанням розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача та самостійно; виконання індивідуальних завдань.

10. Методи оцінювання.

У процесі вивчення дисципліни «**Управління корпораціями в туризмі**» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КПЗ;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100- бальною шкалою) з дисципліни «Корпоративне управління» визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)
20%	20%	10%	40%
тиждень 8	Тиждень 15	Тиждень 15	

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадов. з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадов. з обов'язковим повторним курсом)

Мова викладання – дисципліна викладається українською мовою.

Рекомендовані джерела інформації з курсу «Управління корпораціями в туризмі»

1. Закон України „Про господарські товариства // ВВРУ. – 2001. - №49. – С.682.
2. Закон України „Про цінні папери і фондову біржу // ВВРУ. – 2001. - № 38. – С.508.
3. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні // ВВРУ. – 1996. - №51. – С. 292.
4. Положення про надання регулярної інформації відкритими акціонерними товариствами та підприємствами – емітентами облігацій. – К.:ДКЦПФР, 2000, рішення №5 від 10.02.2000.
5. Постанова Кабінету Міністрів України „Про перелік відомостей, що не становлять комерційну таємницю, №611 від 09.08.93р.
6. Положення про порядок реєстрації випуску акцій та інформації про їх емісію під час реорганізації товариств. - К.:ДКЦПФР, наказ №210 від 20.09.96.
7. Пастухова В. Стратегическое планирование на предприятии // Экономика Украины. – 2018. - №2. – с.36-42.
8. Клейнер Г.А. Управление корпоративными предприятиями в переходной экономике// Вопросы экономики. – 2020.- №8.- с.64-79.
9. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління : Навч. посіб.- К.: Знання – Прес, 2019.- 317с.
10. Смородинов О.М. Корпоративные программы опционов – главная причина серии финансовых скандалов в США? / Банковские технологии. –2019.-№7–8.–С.85–88.
11. Козаченко А.В., Воронкова А.Є. Корпоративное управление -К.: ЛИБРА, 2019. -368с.
12. Лігоненко Л.О., Клоченок Л.В. Дивідендна політика підприємств: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр Київ. ТЕУ. 2018. – 67с.
13. Мозговий О.М. Фондовий ринок: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2000 – 412с.
14. Ромашко О.Ю. Законодавче регулювання ринку цінних паперів // Фондовый рынок. – 2021 . № 43 (101). – С. 8-10.

15. Демб А., Нойбауер Ф.Ф. Корпоративне управління: Віч-на-віч з парадоксами: Перю з англ. – К.: Основи, 2019. -302с.
16. Матеріали офіційного сайту Українського інституту розвитку фондового ринку www.economics.com.ua
17. Сохацька О.М. Використання опціонів у корпоративному управлінні // Економіст. -2020. -№ 3. –С.34-39.
18. Оганян Г.А, Сохацька О.М. Міжнародний досвід застосування похідних фінансових інструментів у корпоративному управлінні Вісник ТАНГ – 2019 - № 7/2. – С.18-23

Навчальні матеріали:

1. Пастухова В. Стратегическое планирование на предприятии // Экономика Украины. – 2020. - №2. – с.36-42.
2. Клейнер Г.А. Управление корпоративными предприятиями в переходной экономике// Вопросы экономики. – 2019.- №8.- с.64-79.
3. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління : Навч. посіб.- К.: Знання – Прес, 2018.- 317с.
4. Смородинов О.М. Корпоративные программы опционов – главная причина серии финансовых скандалов в США? / Банковские технологии. – 2002. - № 7 – 8. – С. 85 – 88.
5. Козаченко А.В., Воронкова А.Є. Корпоративное управление -К.: ЛИБРА, 2020. -368с.
6. Лігоненко Л.О., Ключенок Л.В. Дивідендна політика підприємств: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр Київ. ТЕУ. 2019. – 67с.
7. Мозговий О.М. Фондовий ринок: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2000 – 412с.
8. Ромашко О.Ю. Законодавче регулювання ринку цінних паперів // Фондовый рынок. – 2019 . № 43 (101). – С. 8-10.
9. Демб А., Нойбауер Ф.Ф. Корпоративне управління: Віч-на-віч з парадоксами: Перю з англ. – К.: Основи, 2019. -302с.
10. Небава М.І. Теорія корпоративного управління: вузлові питання: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2018. – 295 с.
11. Задихайло Д.В., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. Корпоративне управління: Навчальний посібник. - Харків: Еспада, 2020. - 688 с.
12. Гриньова В.М., Попов О.Є. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні. – Харків: Вид. ХДЕУ, - 2019. - 324 с.
13. Кибенко Е.Р. Корпоративное право Украины: Уч. пособие. – Харьков: Эспада, 2018. – 288 с.